

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, November 30-dik napján, 1813-dik esztendőben.

B é t s.

Melly nagy hazafiúi buzgósággal vi-
seltessenek ezen Csász. Kir. Rezidentziának
felsőbb 's alsóbb rendű lakosi Fels. ural-
kodó Fejedelmünknek 's az egész Hazának
boldogsága eránt, azt már szamos példák-
kal megmutattuk. Abban a' muzsika já-
téokban (Concertben), melly Novemb. 11-
ik napján a' Csász. Kir. lovagló iskolában,
az ellenség előtt elhullott hazavédelmzői
özvegyeiknek és árváiknak felsegélések
végelt tartatott, és a' melly végre a' Fel-
séges Császárné és Királyné, a' Fels. Csász.
Kir. Familia, Hertzeg *Trautmansdorf Fer-
dinánd*, Gróf *Fries Mauritius* és több fő
rendű urak és asszonyok azon áldott végre
adakoztanak vala, 16745 forintra, 20 spe-
cies aranyra, és 12 Napoleonsdorra, vagy
aranyra ment, abban a' muzsika játékban
pedig, melly azon hólnap 14-ik napján,
ugyan ott tartatott, 11746 forintra, 46 kr.
és 18 species aranyra ment, azon 2340
for. és 43 kr. kívül, mellyek azon muzsi-
kás játékbeli készületekre kívántattak
vala.

A' mi közhasznú érdemeket igen be-
tsüllő, és megjutalmaztatni kívánó Fels.
Urunk és Fejedelmünk, a' Deutsmeister
az az, a' Tentonícus Ordo, vagy Német
Vitezi Rend nagy Mesterének (a' ki most
Felséges Urunk' kedves testverőttse *Antal*

Csász. Kir. Fő Hertzeg) 4-dik számú línea
Regementjének Kapitányát, *Schwartz Já-
nost*, mind az ellenség előtt, mind más a' kal-
matosságokban való hoszas és hívszolgálatjára
való tekintetből, mind magát, mind két
nemen lévő törvényes maradékit, *Rauffen-
berg* nevezet alatt; úgy szinte azon rege-
mentnél 33 esztendőig szolgált *Mehl-
rer* nevezetű Kapitányt, mind magát, mind
két nemen lévő törvényes maradékit, *Mühl-
hausen* nevezettel, az Austriai örökös tar-
tományokbéli Nemesek rendibe emelni
méltóztatott Fels. Urunk kegyelmessen.

Az ide való invalidusoknak, avagy
hadi szolgálatra alkalmatlan katonák há-
zának templomában, October 31-ik nap-
ján, a' Lipsiai örökös emlékezetre méltó
győzedelemnek meghálálására tartatott is-
teni szolgálatnak alkalmatosságával, az ab-
ban élő beteg és erőtelen katonák akként
nyilatkoztatták ki magokat, hogy ők azon
112 akó bornak felét, mellyet sok buzgó
hazafiak nékiek ajándékoztak vala, a' még
most is hadi szolgálatban lévő bajtársaik-
nak ajánlani, 's annál fogva azon nagy
hadi ditsőségben részt venni kívánnak,
mellyet az Austriai ármáda, mellynél ifjú
és egészséges korokban ők is szolgáltak vala,
magának szerzett.

Itten tsak nem minden nap számos
gyalog 's lovas katonaság, és haza védel-
mező seregek takarodnak keresztül Olasz

Ország felé, Cseh és Német országból, minekutánna a' maga győzedelmeiben fel-fúvalkodott, de az idei táborozásban örökre megaláztatott ellenséget, a' szövetséges armádáknak költsönös segítségekkel a' Rajna vizénn által úztek volna. — Azon itten által marsirozott Austriai Cs. 's Kir. Katonáság közt Fels. Nádor Ispányunknak veres tsákósüvegű huszár regimentje, melly ezen népes rezidentziának Landstrasze nevű szép külső városában, a' múlt héten két napig pihenést tartott, mind a' legénységnek mind lovaiknak szépségekre nézve, a' Bétsi lakosoknak szeméiket nagyon magára vonta, elsőséget érdemlett. Hogy ezek a' vitéz hadi seregek Olasz országban is győzedelmes borostyánokat fognak magoknak szerezni, arról tellyes reménységgel lehetünk.

A' tsatázó mezőkről.

I. Olasz Országban.

A' közelebb múlt pénteken délután következő hivatal szerént való hadi tudósítás adattatott itten ki:

Az Olasz országai Cs. Kir. Armádának fő vezére Fegyver Tarmester B. *Hiller* e' majdan elenyésző Novemb. 21-ik napján Vicenzai fő hadi szállásáról, ide olly tudósítást küldött egy kurir által, hogy az Olasz Oészági Vice Király *Eugenius Napoleon* megsajdítván azt, hogy a' Suganai völgyön által számos Austriai Csász. tsoporok marsirozzanak, az ő vezérlése alatt lévő Fr. armáda ellen, annak nagyobb részével az Alai vidéket oda hagyta, a' Chiusai és Rivoli táborhelyre vissza ment, Veronán keresztül St. Martino felé nagy sietséggel marsirozott, és Novemb. 15-ik napján, a' *Caldiero* mellett vigyázaton állott Austriai Generált B. *Eckardot* olly mérgesen megtámadta, hogy abból az ő feltételét világosan ki lehetett tanulni, hogy az ott tanyázott Cs. Kir. hadi népet, minekelőtte F. M. Lajtinant *Radivojevich*

az Olasz Országai armádának erejével oda érkezne, egészen össze rontsa.

Azomban az ellenség ezen feltételének meg akadályoztatására előre megtették az intézetek a' nevezett Cs. K. Generál által oly erányosan, hogy az ellenség a' B. *Eckard* és *Vécsey* Generálisoknak hathatós ellentállások után, kéntelen volt nagy veszteséggel *Villa-Nuova* és *Soave* mellett lévő tábor helyéig hátrálni, melly alkalmatossággal a' Generál *Stutterheim* granatiros brigadájának egy része, és két batteria, a' *Villa-Nuovai* táborhelyet elfoglalta, 's azt a' visszafordult ellenség ellen hatalmasan védelmezte.

Több versben próbát is tett az ellenség *Villa-Nuova* mellett az *Alpon* folyó vizen lévő hídon való általmenetelre, de az artilleriának és a' *Chymany* granatiros battalionjának heves tüze mind annyiszor hűjába valóvá tették az ellenségnek feltételét. Oberster *Baumgarten* is vitézi módon viselte magát, a' ki a' Generál *Chasteler* gyalog regimentjével a' *Soavei* tetőkről magát leverettetni tellyességgel nem engedte. Ezen okon Novemb. 16-ik napjának reggelén a' Vice Király a' vezérlése alatt lévő hadi seregeknek nagyobb részével *Verona* felé vissza indult, es a' következő éjjel a' maga külső strázsáit a' *Vago* mellett állította ki őrizetre. Mellyre nézve Fegyvertarmester B. *Hiller* az Olasz Országai Cs. K. Armádának fő vezérje szükségesnek ítélte az *Alpon* folyóvíz mellett nagyobb erőt össze húzni, B. *Fölseis* Generált, *Legnago* városának szemenn leendő tartására egy brigadával a' *Veronai* környékre *Bevilaquaba* küldeni, és hogy hadi népünknek *Verona* ellen való mozgásait bátorságosabbá tehesse, Gróf *Stahremberg* Generált a' *Ronco* folyóvízzel által ellenben az *Ets* folyóvíz mellett ki állítani.

F. M. Lajtinant *Radivojevich* parancsolatot vett az eránt, hogy a' maga tso-

portjait olly rendbe szedje, hogy Novemb. 19-ik napján viradtakor előbre nyomúl-
hasson. E' szerint Generál B. *Vétsey* a'
Vago és *St. Martino* mellett nagy szám-
mal tanyázott ellenséget hat batalion gya-
logsággal, és egy osztály lovassággal meg-
kerülni; Generál B. *Eckhard* az első tsap-
patnak előbre való nyomulásához képest
az ellenséget az ország útján megtámadni
parantsoltattak, a' melly idő alatt *Flette*
kapitány egy erős osztállyal az ellen-
ség jobb szárnya ellen küldetett, maga pe-
dig a' kommandirozó Generális hadi sere-
geinknek hathatósan leendő segítések vé-
gett a' *Pflächer* egész osztály seregével
a' Colognolai és Caldierói tetőkre ment.

A' Generál Kvártélymester Stábnál lé-
vő Obristlajtnant *Habovsky* vezérlése alatt
olly pontosan végbe vitte hadi népünk jobb
szaroya a' maga mozdulásait, hogy az el-
lenség *Vagot*, későbbben *St. Martinot*,
és annak tetőit is elhagyni kénytelenítettett.
Azonközben a' fő colonne, avagy tsapat is
minden akadály nélkül egészen *St. Mar-
tinóig* előre nyomúlt.

Generál B. *Vétsey* Montoriot, és ezen
város mellett fekvő tetőket is elfoglalta,
és *St. Michelt* a' Benyovszki gyalog rege-
mentjének egy batalionjával hirtelen meg-
támadtatta, a' midőn az ellenség a' Veronából
segítségére ment nagy erővel, a' Vice Király
személy szerint való vezérlése alatt
St. Michel mellett ismét letelepedett,
's egyszersmind a' Generál B. *Vécsey* osz-
tály seregének jobb szárnyát megtámadta,
a' ki mindazáltal a' maga posztyát tsaku-
gyan megtartotta álhathatosan. Mindezek
után Fegyvertármester B. *Hiller* a' Gene-
rál *Eckhard* seregosztályát a' Deutschmei-
ster gyalogregementjének egy batalionjával
megerősítvén, az ellenséges seregek-
nek jobb szárnyát, *St. Michel* mellett *Gie-
sel* Obristlajtnant által meg támadtatta,
azonközben pedig a' *Pflächer* seregosztály-
lya a' St. Giacomói és Vagoi tetőkre állítta-
tott ki, és mivel az ellenség nagy erővel

támadta meg az Austriai Cs. hadi népet,
miad a' két részről igen mérges vólt a' ve-
rekedés, mellyben mindazáltal tsakugyan
nyertesek vóltak a' mi vitéz hadi seregeink,
és egészen a' St. Micheli kapukig nyom-
ták hátrább az ellenséget.

Mivel illyen formán a' feltett tzelt a'
miéink elérték, és a' forposztok, az az, a'
szelső vigyázók egészen a' Verónai kapu-
kig nyomúltak: arravaló nézve a' komman-
dirozó Fegyvertármester B. *Hiller* a' kór-
mánya alatt lévő hadi seregeket, St. Mar-
tino és Alpon közt öszve gyűjtötte, hogy
onnan az Ets vizen által mehessenek, 's
annál fogva az ellenséget mind Rivoli ta-
nyajából, mind Veronából, mellyet szá-
mos gyalogsággal és sok ágyúkkal meg ra-
kott vala, kiverhesse.

A' kommandirozó Vezér szándékának
kedvező következéseit nagyon segítették
F. M. Lajtnant Marquis *Somarivának*, és
Gr. *Stahrenberg* Generálnak megegyező
mozgásaik. Az elsőbb az ő néki adatott
parantsolat szerint, *Wintzian* Generált
az Ets mellett lévő völgyből, erős sereg-
osztállyal Grezana felé előbre küldötte,
hogy annál fogva az ellenség bal szárnyát
nyughatatlanságba ejthesse, ő maga pedig
Chiusa, *Ferrara*, és *Rivolta* felé magára
vonhassa az ellenség figyelmetességét. —
Ezen kívül Generális Gróf *Starenberg* is
hasznos szolgálatot tett az Ets folyóvíz par-
tyán való mozgásai által.

A' miképen a' fő vezérnek értésére
esett, a' November 11-ik napjától, azon
hólnap 19-ik napjáig esett különbkülömb-
fele verekedésekben, 5000 holtakra, fog-
ságba estekre, és megsebesítettekre ment
a' Vice Királynak vesztesége. Az utolsób-
bak közt vólt Fr. Generál *Grenier*, a' Vi-
ce Király Adjutánsa, és sok Stabalis és fő
tisztok is, hanem, a' mint a' Fő vezér tu-
dósításából a' Bétsi udvari újság leveleknek
írója megjegyzi, nekünk is nem kevés vesz-
teségünk vólt. Noha az erről való tudósítá-
s ide még el nem érkezett: mindazáltal

előre is azt jelentheti a' Fő vezér, hogy a' meghóltak közt sok olly tisztek voltak, a' kiktől való megfosztatásokat felette sajnállya az Olasz Országi Cs. K. Ármáda.

Fegyvertármester B. *Hüller* nagyon dítséri a' vezérlésére bízott hadi népnek vitézi bátorságát közönségesen, különösen Marquis *Sómmariva*, *Radivojevich* és B. *Merville* F. M. Lajtinántoknak vitézi bátorságokaz (ez az utolsó gyenge sebet is kapott). Továbbá Báró *Eckhard*, *Vétsey*, *Vlassics*, *Stutterheim*, és Gr. *Stahrenberg* Generálisokat. Ezekén kívül *Hralovszky* Obristlajtinantot, *Maredich* Fő Strázsamestert, és B. *Spanochy* Kapitányt, mindnyájokat a' Generál Kvártélymester Stábtól.

Ennekfelette a' következő Oberstereket: *Bretschneider* a' Frimonthuszar regimentjéből; B. *Baumgartent* a' Chasteler, és *Strauchot* a' Bianchy gyalog seregeikből. — B. *Goldling* Obristlajtinantot a' 4-ik vadász batalliontól; *Chimany* Obr. Lajt. a' St. Julien gyalog seregéből; *Griesel* O. L. a' Deutschmeister gyalog seregéből. — Fő Strázamestereket: *Gries* a' Chasteler, és B. *Gvosdanovich* a' Jellachich gyalog regimentjeiből, és a' következő Kapitányokat, *Flettet* a' 8-ik vadász batallionnak Kommandánsát, *Pirquet* Kap. azon batallionból, és *Zochy* Kap. az Indzinör Corpustól. — Végtére a' maga flügel Adjutánsáról Gr. *Elz* Fő Strázsamester-ről is nagy dítsérettel emlékezik, a' ki alatt a' St. Micheli verekedésben a' paripája agyon lövetett.

~~~~~

A' Bétsi Udvari Újságoknak múlt vasárnapon költ 176-ik darabjának 2-ik lapján arról tétetett emlékezet, hogy Eő Csás. és Ap. Királyi Felsége az Olasz Országi vitéz ármádának fő vezérlését a' Bétsi Csász. Kir. hadi Tanátsnak mostani Előülőjére Gróf *Bellegarde* Feldmarsalra bízta légyen, a' ki innen az Eő Felsége fő hadi szállá-

sára fog menni, 's ott szükséges parantso-
latokat vévén, onnan egyenesen az Olasz Országi Ármadához fog utazni. Helyette az ő távolléte alatt Feldmarsal Gr. *Collore-do Wenczel* fogja a' hadi Tanátsban az elő-
ülőséget viselni.

Azon hadi Tanátsnak All-Előülőjét, Fegyvertármester Báró *Kerpen* nyugodalma botsátani méltóztatott Felséges Urunk, következő Kabinetbeli levelet küldvén nékie:

Kedves Fegyvertármesterem B. *Kerpen*! Számos esztendőig való megkülömböztetett, és az én tellyes meglegedésemre tett szolgálatjaira való tekintetből, Kigyelmedet eddig való terhes szolgálatja alól felszabadítani kívánom, és Kigyelmednek mind megérdemlett nyugodalmat engedek, mind jó akaratomaak megbizonyítására eddig való egész fizetését meghagyom.

II. Németországban a' Rajna mellyékén.

Kegyelmesen uralkodó Felséges Urunk, a' mint a' Frankfurti közönséges újság leveleknek Novemb. 16-ik napján költ darabjában olvassuk és örvendünk is rajta, kívánatos és friss egészségben van. — A' Fels. Würtembergi Király *Friedrik Wilhelm* a' Rénusi Szövetségről le mondván November 20-ik napján Frankfurthba utazott, és szerentséssen oda lett megérkezése után a' Fels. Austriai 's Orosz Császárokat, és a' Fels. Prussziai Királyt meglátogatta. Ennek a' Fejedelmnek kísérői igen pompásak voltak. Kevés idővel azután a' Würtembergi Korona Hertzeg *Wilhelm Fridrik Károly* is oda érkezett, és ő is a' nevezett uralkodó nagy Fejedelmeknek tiszteletekre ment. — A' Lippe-Detmoldi Hertzeg Asszony *Paulina Kristina* született Anhalt Bernburgi Hertzeg Asszony árván maradt fiának *Pál Sándor Leopoldnak* tutorja, Novemb. 5-ik napján a' Rénusi Szövetségből kilépett, és ő is a' szövetséges Fejedelmek

mellé állván, Német Ország ügyének védelmezésére kötelezte magát.

A' Karlsruhe-i 20-ik Novemberi tudósítások szerént, a' Bádeni nagy Hertzegségben éjjel nappal sok hadi nép marsirozik a' Rajna mellyékére. Mivel a' Bádeni nagy Hertzegség is le mondott a' Rénusi szövetségről, és a' szövetséges Fejedelmek mellé tsatolta magát: arra való nézve 15000 főből álló haza őrző sereget igyekezik felállítani a' Frantziák ellen.

Ugyan azon Karlsruhe-i tudósítás azt jegyzi meg, hogy Heidelbergben keresztül Novemb. 17-ikén késő este a' *Colloredo* corpora, melly 9 gyalog és 3 lovas regimentből állott, által marsirozott. Novemb. 19-ikén a' hertzeg *Lichtenstein Aloysius* corpora is ott ment keresztül, és hogy Novemb. 20-ikán 3 Austriai lovas regiment, 3 Pulk Kozák, és a' Prussziai testőrző sereg könnyű lovassága várattak oda, mellyek mind Manheim mellett fognak öszve gyűlni, és a' Neckar folyóvízen által költözni. — Novemb. 23-ik napján az Austriai Cs. K. Ármádának fő vezérje Hertzeg *Schwarzenberg*, és későbbben a' Fels. Austriai Császár is oda várattak.

Az Augspurgi újság leveleknek Nov. 23-ik napján költ 280-ik darabjában ezeket olvassuk ezen fontos tárgyról: Egpár naptól fogva, úgymond, egynéhány száz átsok requiráltattak, a' kik a' *Manheim* és *Heilbronn* közt építetendő hídnak készítésében éjjel nappal foglalatoskodnak, hogy azon a' lovas seregek és nehéz ártilléria a' Rajnán által költözessenek. Minden azt tartya, hogy a' Rajnán való általköltözés ezen a' héten, tudniillik Novemb. 3-ik hetében bizonyosan meg fogna esni.

Mind az Augspurgi újság leveleknek 280-ik, mind a' Német Országúgy nevezett Correspondensnek 324-ik darabjában azt írják, hogy az Orosz Országú Kozákoknak Hetmanja, avagy fő vezérje arra ajánlotta volna magát, hogy ő 40 ezer főből ál-

ló Kozák sereggel Frantzia Országban, a' Lord *Wellington* vezérlése alatt lévő egyesült Anglus-Spanyol és Portugallus seregekhez, mellyek már a' Fr. földön táboroznak, fogna által menni, de hogy ezt az ő feltételét a' szövetséges Fejedelmek helybe nem hagyván, el nem fogadták légyen.

~~~~~

A' Fels. Austriai Császár és Apostoli Magyar 's Cseh Országú Király a' Fels. Bavarai Királlyal *Maximilian Jóseffel*, Felső Bavarának közép szerű de szép városában, a' múlt October 8-ik napján következő pontokból álló szövetségre lépett:

„A' legszentségesebb és eloszolhatatlan Sz. Háromság nevében;

Austriai Császár, és Magyar 's Cseh Országú Király Eő Felsége, és a' Fels. Bavarai Király egyenlő kívánság által lelkesítettvén, hogy Európában azon erányoságot vissza állíthassák, mellyet az időnek szerentsétlen környűllásai félbe szakasztottak vala, és meglévén arról győzetten, hogy az egymással való szoros szövetségnek, Statusaiknak javokra valóságos befolyások legyen; ennekfelette minekutánna Eő Bavarai Kir. Felsége arról meggyőzetten volt, és hogy a' szövetséges Hatalmasságoknak tulajdonítani nem lehetne, ha az ő iparkodások a' háborúnak súlyos terheit békességes alkudozás útján el nem végezhetik; következésképen arra határozta magát, hogy a' Frantzia Ország ellen most hadakozó Hatalmasságokkal magát öszve kaptolja, 's azokkal egyetemben, minden hatalmában lévő eszközök által, az Európai Hatalmasságok egyarányúságánah helyre állításában, és Európa igaz és állandó békességének eszközlésében velek egyenlőképen munkálódjon, azon aliántzia vagy szövetség előre való tzikelyeinek megállapítása végett, Eő Csász. 's Apostoli Királyi Felsége, *XV. Henrich*

Reusz Plauen Hertzegét, a' Leopold Rendjének nagy kereszties tagját, Eő Felsége Fegyvertármesterét, és egy gyalog regimentnek tulajdonosát — Eő Baváriai Kir. Felsége pedig Gróf *Wrede Károly Filepet*, lovasság Generálissát s. a. t. nevezték ki, a' kik a' nékiek adatott tellyes hatalom szerént a' következő tzikkelyekben egyeztek meg:

1. A' jelenvaló egyességes alkunak aláírása által leendő megerősitetése után, Eő Austriai Császári 's Apostoli Királyi Felsége, és Eő Baváriai Királyi Felsége, minden maradékaik, 's örököseik, Státusaik és jobbágyik közt, békesség 's barátság legyen mind most mind a' jövendő időkben mindenkor, és mind a' kereskedés mind más egybe kötések, mind a' két részről való Statusok közt azon lábra állittassanak vissza, a' mellyen a' háború előtt voltak.

2. A' két egymással öszve szövetkezett Fejedelmek közt tett alliantziának vége az, hogy Európában azon dolog helyreállítódjék, melly minden Statusokban a' függetlenséget, és a' jövendőbeli tsendességet állandó fundamentomra állítsa. Mellyre nézve egészlen le mond Bavária a' Rénsi Szövetségről, és minden ármádáit tüstént a' szövetséges Fejedelmeknek ármádáival öszve kaptsollyá.

3. Ezen tzikkelyhez képest abban a' tzikkelyben egyeztek meg a' szövetségre lépett Hatalmásságok, hogy minden lehetséges eszközökkel, mellyeket az Isteni gondviselés hatalmokban adott, egymást segítsék, és nem másképen, hanem költsönös megegyezésből tegyék le a' fegyvert.

4. Eő Austriai Cs. K. Felsége mind ma-

ga, mind szövetséges társainak nevekben garantirozza, az az, a' kezességet magára vállallya, Eő Baváriai Kir. Felségének mind azoknak a' tartományoknak, városoknak, uradalmaknak, és erősségeknek, a' mellyeknek birtokában az ellenségeskedés előtt vólt, továbbra is leendő tsendes megmaradását.

5. A' Baváriai ármáda, az Austriai és szövetséges nagy ármádának, ezen ármáda fő vezérjének kommandírozója, és egy Baváriai Kir. Generál közbenvetés nélkül való parantsolatjától függjön; attól se el ne választassék, se fel ne osztassék, hanem mindenkor egy korpusban öszve kaptsoltatva maradjon, tulajdon tisztjeitől vezéreltessen, és mind a' fenytékre, mind a' gazdálkodásra nézve tulajdon rendelkezéseinek legyen alája vettetve. Hogy ha hazájának védelmezése ezen ármádának segedelmét kívánná, minden haladék nélkül haza mehessen.

6. A' jelenvaló alkunak ráfificatiójának vagy helybe hagyattatásának napjától fogva, az Austriai és Baváriai ármádák költsönös erővel fognak foglalatoskodni.

7. Az ellenségtől elvétetett győzedelmi tzimerek, nyereségek, és hadi foglyok azoké a' seregeké legyenek, a' mellyek azokat nyerték.

8. Az alkudozó fő részek minden haladék nélkül, forma szerént való egyességes traktához fogjanak.

9. Azt is fenntartják magoknak, hogy későbbben a' szökött katonáknak kiadatásokra nézve egymással alkudozásba botsátkozhassanak.

[Végezetét a' jövő posta napon.]

Nov. 27-dikén adtak 100 Forint Conventziós pénzért 172 $\frac{1}{8}$ f. tot Váltótzedulában; Egy Császár aranyért 8 f. tot 7 krt.